23/02/2022

Τόμος «Αγία Σοφία» – Ενημέρωση της παγκόσμιας κοινής γνώμης

/ Αγία Σοφία

«Είμαι ιδιαίτερα ευτυχής, τολμώ να πω υπερήφανος, γιατί μετά από πολύμηνη και κοπιώδη προσπάθεια φτάσαμε σε αυτή την ξεχωριστή ημέρα, κατά την οποία σας παρουσιάζουμε σήμερα εδώ, στον φιλόξενο χώρο του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού, της οικογενείας Εφραίμογλου, την οποία και ευχαριστούμε θερμά, μια πολύτιμη, από πολλές απόψεις, έκδοση της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας. Ο Τόμος "Αγία Σοφία: Οι ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον κόσμο", είναι ένα τρόπον τινά "ταμείο σοφίας" στο οποίο περιλαμβάνονται 37 Ναοί, αφιερωμένοι στην Αγία του Θεού Σοφία. Ναοί εμβληματικοί, που απλώνονται σε μια τεράστια ακτίνα, με το ένα άκρο στις βρετανικές νήσους και τον Ατλαντικό Ωκεανό και το άλλο στην μακρινή Κίνα. Με κέντρο, βεβαίως, αυτού του νοητού άξονος -που αποτυπώνει και το εύρος επιρροής του βυζαντινού πολιτισμού- την πλέον φημισμένη, την πλέον λαμπρή και ένδοξη Αγία Σοφία- την Αγιά Σοφιά της Πόλης. Σύμβολο κραταιό της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, φάρος διαχρονικός της

Οικουμενικής Ορθοδοξίας».

Τα παραπάνω τόνισε ο **Γενικός Γραμματέας της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας (ΔΣΟ), Μέλος της Βουλής των Ελλήνων, δρ Μάξιμος Χαρακόπουλος** κατά την πρώτη παρουσίαση του Τόμου που στόχο έχει την ευαισθητοποίηση της διεθνούς κοινής γνώμης για τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί.

Στην πανηγυρική εκδήλωση μίλησαν για τον Τόμο και τη σπουδαιότητα της αποστολής του ο Πρόεδρος της Βουλής κ. Κωνσταντίνος Τασούλας, ο Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμος, η εκπρόσωπος του πρωθυπουργού, υφυπουργός Παιδείας κ. Ζέττα Μακρή, ο πρόεδρος της Γ.Σ. της ΔΣΟ, βουλευτής της Ρωσικής Δούμας κ. Σεργκέι Γκαβρίλοφ, ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Αθανάσιος Δημόπουλος, η επιστημονική υπεύθυνος της έκδοσης καθηγήτρια Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης του ΕΚΠΑ, κα Ιωάννα Στουφή-Πουλημένου. Την εκδήλωση συντόνισε η πρόεδρος της ΕΣΗΕΑ κ. Μαρία Αντωνιάδου.

Ο επικεφαλής της ΔΣΟ υπογράμμισε ότι «η σημερινή τουρκική ηγεσία, ενστερνιζόμενη νεοοθωμανικά οράματα και προωθώντας το δόγμα του δικαίου της ισχύος και της κατάκτησης, με μια αυθαίρετη και βέβηλη απόφαση, μετέτρεψε την Αγία Σοφία σε μουσουλμανικό τέμενος. Κατά παράβαση ακόμη και της προστασίας που λαμβάνει το μοναδικό αυτό μνημείο από την UNESCO, που το συγκαταλέγει από το 1985 στον Κατάλογο των Μνημείων της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς».

Καθολική καταδίκη της τουρκικής πρακτικής

Όπως επισήμανε ο Έλληνας βουλευτής «η μετατροπή της Αγίας Σοφίας σε τζαμί ήταν πράξη προφανώς προσχεδιασμένη, καθώς αυτής προηγήθηκε η μετατροπή σε τζαμί της Αγίας Σοφίας της Τραπεζούντας, της Αγίας Σοφίας της Νικαίας στη Βιθυνία και της Αγίας Σοφίας Αδριανουπόλεως. Βήμα–βήμα για να απορροφηθούν οι διεθνείς αντιδράσεις, για να συνηθίσουμε την παραβίαση της ιστορικής αλήθειας, σε ένα πλαίσιο γενοκτονίας της μνήμης, για να καταλήξουμε εντέλει στον τελικό στόχο, στην Αγιά Σοφιά της Πόλης.

Υπήρξαν, βεβαίως, αντιδράσεις σε αυτό το ανοσιούργημα από πολλές πλευρές. Από θρησκευτικούς ηγέτες, διεθνείς οργανισμούς, πολιτικούς και πολιτειακούς παράγοντες.Ας είμαστε, όμως, ειλικρινείς. Δεν ήταν αυτό που απαιτείτο για ένα τέτοιο γεγονός, που δεν μπορούσε να είναι τίποτε λιγότερο από μια καθολική καταδίκη που θα προκαλούσε κόστος στους παραβάτες του δικαίου, ώστε να επανεξετάσουν την στάση τους. Και ταυτόχρονα θα έθετε ως αδιαπραγμάτευτες τις θεμελιώδεις αξίες του παγκόσμιου πολιτισμού, πέρα από θρησκείες, έθνη και ιδεολογίες.

Η ανεκτικότητα σε παραβιάσεις των διεθνώς θεσπισμένων και αναγνωρισμένων κανόνων και αξιών στο όνομα ενός δήθεν ρεαλισμού, στην ουσία δηλαδή της μακιαβελικής προώθησης ιδιοτελών συμφερόντων, συνιστά ρήγμα στον ανθρώπινο πολιτισμό και επικίνδυνη οπισθοδρόμηση. Η ανοχή στο έγκλημα ανοίγει τον δρόμο για την θρασεία επανάληψή του. Χαρακτηριστικό είναι το πρόσφατο γεγονός της

βεβήλωσης της Παναγίας Σουμελά στον Πόντο. Πού είναι το τέρμα σε όλα αυτά, αν δεν τηρούνται κοινοί κανόνες, αν δεν γίνεται σεβαστή η ιστορία και η αξία ενός μνημείου;».

Η λήθη να μην επιτρέψει την παρανομία

Ο Μάξιμος Χαρακόπουλος σημείωσε ότι «η ΔΣΟ από την πρώτη στιγμή κάλεσε τη διεθνή κοινότητα να τοποθετηθεί επισήμως και να καταδικάσει την τουρκική πρακτική, ζητώντας επιτακτικά την επιστροφή, τουλάχιστον, στο προηγούμενο καθεστώς, που θα επέτρεπε και την ουσιαστική προστασία του.

Και σε αυτήν την εκστρατεία ενημέρωσης της παγκόσμιας κοινής γνώμης εντάσσεται και ο παρών τόμος. Με τα περιεκτικά και άκρως διαφωτιστικά κείμενα μιας πολυεθνικής επιστημονικής ομάδας που συνοδεύουν ένα πλούσιο φωτογραφικό υλικό. Και για τούτο έχει ήδη μεταφραστεί σε διάφορες γλώσσες, ενώ προγραμματίζουμε της παρουσίασή του σε πολλές χώρες. Με τη συμμετοχή όσο το δυνατόν υψηλότερα ιστάμενων ιεραρχικά πολιτειακών, πολιτικών και εκκλησιαστικών παραγόντων.
Κάθε παρουσίαση φιλοδοξούμε να αποτελεί γεγονός. Για να μην αφήσουμε στην λήθη να επιτρέψει την αδικία και την παρανομία. Για να κερδίσουμε πολλούς νέους συμμάχους στην προσπάθειά μας.

Ο στόχος μας είναι δύσκολος. Το αναγνωρίζουμε. Όμως, καμία μάχη δεν είναι χαμένη αν πρώτα δεν δοθεί. Και εμείς ως ΔΣΟ, ως ένας θεσμός καταξιωμένος στα 29 έτη της ύπαρξής του, που αντιπροσωπεύει κοινοβούλια από δεκάδες χώρες, με

αυξανόμενο το διεθνές του κύρος, είμαστε αποφασισμένοι,με τη βοήθεια του Θεού, να δώσουμε αυτήν την μάχη με αισιοδοξία».

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΕΠΙΣΗΣ:

Αρχιεπίσκοπος Ιερώνυμος: «Η μετατροπή της Αγίας Σοφίας συγκλόνισε τις ορθόδοξες ψυχές σε όλο τον κόσμο»

Αναλυτικά, η ομιλία του Μάξιμου Χαρακόπουλου κατά την πρώτη παρουσίαση του Τόμου «Αγία Σοφία: Οι ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον κόσμο», που διοργάνωσε η Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας στο Ίδρυμα Μείζονος Ελληνισμού:

Μακαριώτατε Αρχιεπίσκοπε Αθηνών και πάσης Ελλάδος,

Εξοχώτατε κύριε πρόεδρε της Βουλής των Ελλήνων,

Αξιότιμη κυρία υφυπουργέ Παιδείας και Θρησκευμάτων, εκπρόσωπε του πρωθυπουργού,

Αξιότιμε κύριε πρύτανη του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών,

Αξιότιμοι εκπρόσωποι των διπλωματικών αρχών και της ακαδημαϊκής κοινότητας, βλέπω ανάμεσά σας καταξιωμένους καθηγητές, όπως ο κ. Γιανναράς,

Αγαπητοί συνάδελφοι,

Κυρίες και κύριοι,

Είμαι ιδιαίτερα ευτυχής, τολμώ να πω υπερήφανος, γιατί μετά από πολύμηνη και κοπιώδη προσπάθεια φτάσαμε σε αυτή την ξεχωριστή ημέρα, κατά την οποία σας παρουσιάζουμε σήμερα εδώ, στον φιλόξενο χώρο του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού, της οικογενείας Εφραίμογλου, την οποία και ευχαριστούμε θερμά, μια πολύτιμη, από πολλές απόψεις, έκδοση της Διακοινοβουλευτικής Συνέλευσης Ορθοδοξίας.

Ο Τόμος «Αγία Σοφία: Οι ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον κόσμο», είναι ένα τρόπον τινά «ταμείο σοφίας» στο οποίο περιλαμβάνονται 37 Ναοί, αφιερωμένοι στην Αγία του Θεού Σοφία.

Ναοί εμβληματικοί, που απλώνονται σε μια τεράστια ακτίνα, με το ένα άκρο στις βρετανικές νήσους και τον Ατλαντικό Ωκεανό και το άλλο στην μακρινή Κίνα.

Με κέντρο, βεβαίως, αυτού του νοητού άξονος -που αποτυπώνει και το εύρος επιρροής του βυζαντινού πολιτισμού- την πλέον φημισμένη, την πλέον λαμπρή και ένδοξη Αγία Σοφία- την Αγιά Σοφιά της Πόλης. Σύμβολο κραταιό της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, φάρος διαχρονικός της Οικουμενικής Ορθοδοξίας.

Το απαράμιλλο αυτό αρχιτεκτονικό αριστούργημα των μικρασιατών Ανθεμίου και Ισιδώρου, που η παράδοση λέει πως ο αυτοκράτωρ Ιουστινιανός αντικρίζοντάς το όταν επερατώθη, το 537, ανέκραξε, όπως ήδη ειπώθηκε «Νενίκηκά σε Σολομών» συγκρίνοντας την Αγία Σοφία με τον Ναό του Σολομώντα στα Ιεροσόλυμα.

Ο λουσμένος στο φως ναός που, κατά τον ιστορικό Προκόπιο, θα μπορούσε κανείς να πει ότι δεν είναι ο ήλιος που φωτίζει τον χώρο, αλλά η ίδια η εκκλησία είναι η πηγή του φωτός.

Η Μεγάλη Εκκλησία που πέρασε όλες τις δοκιμασίες της ιστορίας του Γένους -αρχικώς με την πρώτη Άλωση της Πόλης το 1204, και 2,5 αιώνες αργότερα, το 1453, με την δεύτερη και μοιραία.

Σε όλη αυτήν την μακρά πορεία, όμως, στάθηκε παράλληλα το τέλειο πρότυπο για την ανέγερση και άλλων Ναών αφιερωμένων στην Αγία του Θεού Σοφία.

Αναφέρω ενδεικτικά την φημισμένη Αγία Σοφία της Τραπεζούντας στον Πόντο, τον 13^{ο} αιώνα, την Αγία Σοφία της Θεσσαλονίκης από τον 8^{ο} αιώνα, την μεγαλοπρεπή Αγία Σοφία του Κιέβου του 11^{ου} αιώνα, την Αγία Σοφία στη Σόφια της Βουλγαρίας του 12^{ου} αιώνα, που έδωσε και το όνομα στην πόλη.

Η Αγιά Σοφιά, το μέγα μοναστήρι με τα 400 σήμαντρα και τις 62 καμπάνες -κατά τον θρήνο της Αλώσεως- υπήρξε στη συνείδηση των απλών ανθρώπων, των ορθοδόξων ανεξαρτήτου εθνικής καταγωγής, ένα σταθερό σημείο αναφοράς της κοινής θρησκευτικής και πολιτιστικής προελεύσεως.

Και ήταν παρήγορο το γεγονός ότι τη δεκαετία του 1930 ο Ναός αυτός μετετράπη τουλάχιστον σε μουσείο, δίνοντας ταυτόχρονα τη δυνατότητα της αποκατάστασης των όποιων ζημιών μπορούσαν να αποκατασταθούν στον εσωτερικό χώρο και κυρίως στα απαράμιλλου κάλλους ψηφιδωτά.

Δυστυχώς, όμως, η σημερινή τουρκική ηγεσία, ενστερνιζόμενη νεοοθωμανικά οράματα και προωθώντας το δόγμα του δικαίου της ισχύος και της κατάκτησης, με μια αυθαίρετη και βέβηλη απόφαση, μετέτρεψε την Αγία Σοφία σε μουσουλμανικό τέμενος.

Κατά παράβαση ακόμη και της προστασίας που λαμβάνει το μοναδικό αυτό μνημείο από την UNESCO, που το συγκαταλέγει από το 1985 στον Κατάλογο των Μνημείων της Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς.

Επρόκειτο για πράξη προφανώς προσχεδιασμένη, καθώς αυτής προηγήθηκε η μετατροπή σε τζαμί της Αγίας Σοφίας της Τραπεζούντας, της Αγίας Σοφίας της Νικαίας στη Βιθυνία -όπου έγινε η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος- και της Αγίας Σοφίας Αδριανουπόλεως. Βήμα – βήμα για να απορροφηθούν οι διεθνείς αντιδράσεις, για να συνηθίσουμε την παραβίαση της ιστορικής αλήθειας, σε ένα πλαίσιο γενοκτονίας της μνήμης, για να καταλήξουμε εντέλει στον τελικό στόχο, στην Αγιά Σοφιά της Πόλης.

Υπήρξαν, βεβαίως, αντιδράσεις σε αυτό το ανοσιούργημα από πολλές πλευρές. Από θρησκευτικούς ηγέτες, διεθνείς οργανισμούς, πολιτικούς και πολιτειακούς

παράγοντες.

Ας είμαστε, όμως, ειλικρινείς. Δεν ήταν αυτό που απαιτείτο για ένα τέτοιο γεγονός, που δεν μπορούσε να είναι τίποτε λιγότερο από μια καθολική καταδίκη που θα προκαλούσε κόστος στους παραβάτες του δικαίου, ώστε να επανεξετάσουν την στάση τους. Και ταυτόχρονα θα έθετε ως αδιαπραγμάτευτες τις θεμελιώδεις αξίες του παγκόσμιου πολιτισμού, πέρα από θρησκείες, έθνη και ιδεολογίες.

Η ανεκτικότητα σε παραβιάσεις των διεθνώς θεσπισμένων και αναγνωρισμένων κανόνων και αξιών στο όνομα ενός δήθεν ρεαλισμού, στην ουσία δηλαδή της μακιαβελικής προώθησης ιδιοτελών συμφερόντων, συνιστά ρήγμα στον ανθρώπινο πολιτισμό και επικίνδυνη οπισθοδρόμηση. Η ανοχή στο έγκλημα ανοίγει τον δρόμο για την θρασεία επανάληψή του.

Χαρακτηριστικό είναι το πρόσφατο γεγονός της βεβήλωσης της Παναγίας Σουμελά στον Πόντο. Πού είναι το τέρμα σε όλα αυτά, αν δεν τηρούνται κοινοί κανόνες, αν δεν γίνεται σεβαστή η ιστορία και η αξία ενός μνημείου;

Σε αυτά τα ερωτήματα η Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας από την πρώτη στιγμή κάλεσε τη διεθνή κοινότητα να τοποθετηθεί επισήμως. Και να καταδικάσει την τουρκική πρακτική, ζητώντας επιτακτικά την επιστροφή, τουλάχιστον, στο προηγούμενο καθεστώς, που θα επέτρεπε και την ουσιαστική προστασία του.

Και σε αυτήν την εκστρατεία ενημέρωσης της παγκόσμιας κοινής γνώμης εντάσσεται και ο παρών τόμος. Με τα περιεκτικά και άκρως διαφωτιστικά κείμενα μιας πολυεθνικής επιστημονικής ομάδας που συνοδεύουν ένα πλούσιο φωτογραφικό υλικό.

Και για τούτο έχει ήδη μεταφραστεί σε διάφορες γλώσσες, ενώ προγραμματίζουμε της παρουσίασή του σε πολλές χώρες. Με τη συμμετοχή όσο το δυνατόν υψηλότερα ιστάμενων ιεραρχικά πολιτειακών, πολιτικών και εκκλησιαστικών παραγόντων.

Κάθε παρουσίαση φιλοδοξούμε να αποτελεί γεγονός. Για να μην αφήσουμε στην λήθη να επιτρέψει την αδικία και την παρανομία. Για να κερδίσουμε πολλούς νέους συμμάχους στην προσπάθειά μας. Ο στόχος μας είναι δύσκολος. Το αναγνωρίζουμε. Όμως, καμία μάχη δεν είναι χαμένη αν πρώτα δεν δοθεί.

Και εμείς ως Διακοινοβουλευτική Συνέλευση Ορθοδοξίας, ως ένας θεσμός καταξιωμένος στα 29 έτη της ύπαρξής του, που αντιπροσωπεύει κοινοβούλια από δεκάδες χώρες, με αυξανόμενο το διεθνές του κύρος, είμαστε αποφασισμένοι, με

τη βοήθεια του Θεού, να δώσουμε αυτήν την μάχη με αισιοδοξία.

Τελειώνοντας θα ήθελα να ευχαριστήσω εκ βάθους καρδίας για το εξαιρετικό αποτέλεσμα της έκδοσης του πολυτελούς αυτού τόμου των 300 σελίδων:

- το Κέντρο Αριστείας «Αξιοποίηση Ορθόδοξης Κληρονομιάς και Διαθρησκειακού Διαλόγου» του ΕΚΠΑ,
- την επιστημονική υπεύθυνο της έκδοσης καθηγήτρια Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης στο Τμήμα Θεολογίας του ΕΚΠΑ, κα Ιωάννα Στουφή-Πουλημένου,
- τους πολλούς έγκριτους ειδικούς επιστήμονες που με ευσυνειδησία εργάστηκαν για την ολοκλήρωση του έργου,
- τους μεταφραστές, οι οποίοι έπρεπε σε σύντομο διάστημα να ανταπεξέλθουν στις απαιτήσεις της απόδοσης των κειμένων στην ελληνική γλώσσα.

Βεβαίως, οφείλω από την θέση του Γενικού Γραμματέα της ΔΣΟ να ευχαριστήσω ιδιαιτέρως τον λόγιο Πρόεδρο της Βουλής κ. Κωνσταντίνο Τασούλα, χωρίς την σταθερή αρωγή του οποίου δεν θα πετυχαίναμε αυτό το άρτιο αποτέλεσμα.

Είμαστε ευγνώμονες στη Βουλή των Ελλήνων για τις ποιοτικές εκδόσεις μας στο τυπογραφείο του κοινοβουλίου και την πολύτιμη υποστήριξη στο έργο μας.

Ευχαριστώ, επίσης, τον αγαπητό πρόεδρο της Γενικής μας Συνέλευσης, τον συνάδελφο από τη Ρωσική Δούμα, Σεργκέι Γκαβρίλοφ για την αμέριστη συμπαράσταση και το ειλικρινές ενδιαφέρον που επέδειξε για την έκδοση του τόμου σε όλη τη διαδικασία της προετοιμασίας του.

Το ίδιο ισχύει και για τον φίλο σύμβουλο της ΔΣΟ, Αλέξανδρο Φομένκο, που με την ευρυμάθεια και την επιστημονική του κατάρτιση συνέβαλε στην ορθή επιλογή του υλικού, ιδιαίτερα σε ιστορικούς ναούς της σλαβόφωνης ορθοδοξίας.

Τις πιο θερμές ευχαριστίες τις δικαιούται ο άνθρωπος που αποτελεί την θεσμική μνήμη αλλά και την ψυχή της ΔΣΟ εδώ και σχεδόν τρεις δεκαετίες, ο Σύμβουλός της, και γενικός συντονιστής της έκδοσης, Κώστας Μυγδάλης. Ένας άνθρωπος που τον διακρίνει πάντοτε το δημιουργικό πάθος και η ανυπόκριτη αφοσίωσή του στους στόχους του θεσμού.

Να ευχαριστήσω, επίσης, την φίλη πρόεδρο της ΕΣΗΕΑ κ. Μαρία Αντωνιάδου για την ιδιαίτερη τιμή που μας έκανε να συντονίσει την παρουσίαση του τόμου.

Τέλος, θέλω να ζητήσω την κατανόηση από όλους όσοι εργάστηκαν για τον τόμο και ιδιαίτερα τη γραμματεία της Οργάνωσης γιατί στην προσπάθεια να είναι άρτια

από κάθε άποψη η έκδοση μπορεί να ήμουν πέραν του δέοντος αυστηρός. Το αποτέλεσμα, όμως, νομίζω μας ανταμείβει όλους.

Σας ευχαριστώ.

ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ

HAGIA SOPHIA

ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ
Οι ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον κόσμο
ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ
Οι ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον κόσμο
ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ
Οι ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον κόσμο
ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ
Οι ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον κόσμο
ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ
Οι ναοί της του Θεού Σοφίας ανά τον κόσμο

ΑΓΙΑ ΣΟΦΙΑ
Τετάρτη, 23 Φεβρουαρίου 2022